

Azatioprin

Användningsområde

Vid långtidsbehandling av ledgångsreumatism, systemisk lupus (SLE) och ibland också andra systemiska bindvävssjukdomar. Används ibland också vid behandling av reumatiska sjukdomar hos barn.

Preparat och verkningsätt

Tabletter (25 och 50 mg) som innehåller Azatioprin (**Azamun®**, **Imurel®**) dämpar ledinflammationen och bromsar sjukdomsförloppet. Läkemedlet lindrar symptomen vid bindvävssjukdomar och kan till exempel förhindra njurskador. Azatioprin har ingen omedelbar smärtstillande verkan. Effekten ses 2–4 månader efter påbörjad behandling. Azatioprin hör till den grupp läkemedel som kallas cytostatika.

Patienten får specialersättning (65 %) för azatioprin vid behandling av reumatiska sjukdomar.

Dosering

Dosen bestäms vanligen enligt patientens kroppsvikt (högst 2,5 mg/kg/dygn). En vanlig behandlingsdos är till exempel 150 mg per dygn. Initialdosen kan ibland vara mindre. Behandlingen kan fortgå under flera år.

Administreringsätt

Azatioprin tas en tablett åt gången med rikligt med vatten. Om läkemedlet förorsakar illamående, ska den tas i samband med måltid. Glömmer man bort en dos, kan man ta dubbel dos nästa gång.

Biverkningar

De vanligaste biverkningarna är magbesvär och illamående. Också eksem kan förekomma. Ibland påträffas biverkningar på levern. Dessa kan vara allvarliga, varför förhöjda levervärden (ALAT m.fl.) bör tas på allvar. Biverkningar av mera allvarligt slag är förändringar i blodet, t.ex. en minskning av vita blodkroppar (leukocyter). Håravfall och feber är mycket sällsynta biverkningar.

Azatioprin kan försämra kroppens försvar mot infektionssjukdomar. Infektioner bör behandlas med omsorg. Till exempel vid urinvägsinfektion eller inflammation i luftvägarna i samband med feber bör behandlingen avbrytas. I samband med operationer rekommenderas det att behandlingen avbryts senast en vecka före operation och sätts in på nytt två veckor efter operation.

Även om det är frågan om cytostatika, förorsakar azatioprin inte infertilitet, och risken att utveckla cancersjukdom anses rätt liten.

För personer som använder Allopurinol (giktmedicin) samtidigt passar azatioprin endast i små doser, eftersom allopurinolett hindrar att azatioprinet avgår ur kroppen. Den här typen av kombinationsbehandling bör helst undvikas helt.

Vaccinationer bör ges enligt allmänna rekommendationer och i vanlig ordning.

Graviditet och amning

Azatioprinet medför en potentiell risk med avseende på graviditetsförloppet. Risken för fosterskador anses vara liten. Vid allvarlig bindvävssjukdom kan azatioprin ges under graviditet och amning. Spermernas kvalitet kan försämrats. Förmodligen är inga speciella åtgärder för män nödvändiga med tanke på familjeplanering. Både när det gäller kvinnor och män bör man i varje enskilt fall överväga om behandlingen är så viktig att man kan acceptera de eventuella risker behandlingen medför.

Behandlingskontroll

Innan behandlingen inleds rekommenderas följande laboratorieprov: sänka, CRP, B-Hb, -Leuk, -Trom, S-ALAT, S-Krea). Under de två första månaderna kontrolleras blodbild (B-Hb, -Leuk, -Trom) och levervärden (S-ALAT) med två veckors mellanrum. Varannan gång mäts dessutom sänka och CRP. Efter två månader räcker det i allmänhet med att ta dessa laboratorieprov var tredje månad. Kontrollintervallen beror på laboratorieprovsvaren.

Uppföljningstabell

Läkemedel

Atsatiopriini

Azamun®

Imurel®

Före insättn.

- La, CRP
- B-Hb
 - Leuk
 - Diffi
 - Trom
- ALAT
- S-Krea

- 2 mån, varannan vecka

- B-Hb
 - Leuk

- Trom
- ALAT

Var 4:e vecka

- La, CRP

Uppdaterad 14.10.2017